

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izšla vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s poštnim na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina na Nemčijo 5 K, na druge tujerazpisne države 6 K. Kdaj hodi sam post, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Doležniki „Kotliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebnih naročil. — Posamezni list stanejo 10 vin. — Uredništvo: Korotška cesta št. 6. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Korotška cesta št. 6, vprašanja naročnikov, imenit in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petstotine za enkrat 15 vin, za dvakrat 20 vin, za trikrat 25 vin. Za večkratno oglašje primeren popust. Inserati se sprejemajo do sredine tistega. — Reklame redno plačujejo se poštne preplate.

Na shod S. K. S. Z. v Ptuj!

Dne 28. novembra bode v Ptuj ob 10. uri predpoldan shod Slovenske krščanske socialne zveze za Stajersko. Vabimo na ta shod vsa društva, ki so v organizaciji, pa tudi vse one katoliške rodoljube iz Spodnjega Stajerja, ki se zanimajo za nepolitično krščansko izobraževalno organizacijo. Posebno pričakujemo obilo udeležbe iz okolice in mesta Ptuj. Razven navadnih poročil bo tudi znani spodnještajerski organizator govoril o nalogah naših nepolitičnih društev v bodočem bližnjem času ter se bo o tem predmetu otvorila razprava.

Prijatelji krščanske misli, iskreno vabljeni!

Novi ministri.

Sedanji ministrski predsednik baron Bek velja kot izredno spreten politik. Najbolj zamotane in težavne položaje zna zmagonosno obvladati in jih celo izkoristiti v svojo korist, da je njegovo stališče po vsakem takem položaju še tem trdnjše. Čez volilno preosnovo sta padla ministrska predsednika Gauš in Hohenlohe, a prišel je Bek in je vspel. Za ogrsko nagodbo sta se trudila Badeni in Koerber, a zaman, toda o Beku se lahko reče, da je tudi to težavno nalogo že izpeljal. To nam potrjuje spretna preosnova ministrstva, katero je baron Bek ravnokar izvršil.

Češka ministra Fort in Pacak sta odstopila. Bila sta že lani vzeta v ministrstvo, ko še so bili Mladočehi močni. Toda pri volitvah so bili tepeni, in niso mogli več držati dveh ministrov. Za to sta Fort in Pacak odstopila. In sedaj je vzeta med nove ministre eden izmed Mladočehov, in sicer profesor Fiedler kot trgovski minister, eden pa iz agrarne (kmečke) stranke, in sicer njen načelnik Karol Prašek kot češki minister.

Ob enem pa je baron Bek hotel ob tej priliki navezati na se tudi krščansko-socialce in nemške agrarce (kmečke poslance). Tudi to se mu je posrečilo. Odstopiti je moral poljedelski minister grof Auersperg, ki je kot uradnik stopil v ministrstvo. Nobena stranka torej ni užaljena, ako on odstopi. Na njegovo mesto pa je prišel krščanski socialce dr.

Ebenhoch, deželni glavar gornjeavstrijski. Ker pa je krščansko socialna stranka v državnem zboru najmočnejša, za to se ni mogla zadovoljiti samo z enim ministrom. Toda katerega ministra poslali v pokoj, da se lahko na njegovo mesto postavi krščanski socialce in da vendar ne bo nobena stranka užaljena? Takega ministra ni, in za to si je baron Bek pomagal iz zagate s tem, da je ustvaril novo ministrstvo za javna dela, nakratko se bo imenovalo delavsko ministrstvo, in na to mesto je posadil organizatorja krščansko-socialne stranke dr. Gesmana.

Da je baron Bek privezal tudi nemške agrarce na-se, poslal je nemškega ministra Prade v pokoj ter na njegovo mesto pozval načelnika nemškega agrarnega kluba Franca Peško.

S tem si je zagotovil baron Bek, da bodo za avstro-ogrsko nagodbo glasovali skoro vsi Čehi, vsi Nemci, vsi krščansko-socialci, in ker so tudi Poljaki prijatelji nagodbe, tudi Poljaki. S tem je nagodba rešena!

Zakaj pa Jugoslovani ob tej priliki niso dobili svojega ministra? Glavno krivdo nosijo pač oni, ki so bili na vsak način za to, da se vzamejo tudi štirje slovenski liberalci v skupen jugoslovanski klub, ter so s tem odbili večino na odločno krščanskem programu izvoljenih slovenskih poslancev. S tem, da so ti odbili od skupnega jugoslovanskega kluba, se je skupni stvari veliko škodovalo, ako bi pa ostali samo štirje liberalci ob strani, ne bilo bi za slovensko in hrvatsko stran nobene škode. V takozvanem sedanjem jugoslovanskem klubu pa se je storilo tudi vse, da se združitev ne doseže. Da so si v onem klubu izvolili podpredsednikom političnega uskoka Ploja, je nepremagljiva ovira, kajti noben slovenski poslanec ne bo šel več pod komando političnega značaja, kakor je Ploj. In pred kratkim so člani „jugoslovanskega“ kluba zopet poslali svojega tovariša Tresiča nad Slovence, da jih je ozmerjal. Na tak način seveda se ne dela na združitev. In zraven pa še se opazuje od jugoslovanske strani marsikatero nelepo zahrbtno delovanje, katero bi le kak državni poslanec nam znal natanko opisati. Pribiti se mora, da ravno oni, ki največ govorijo za skupnost, so ji največja ovira in da teh ovir ne odstranjujejo, ampak jih celo množijo. V tem oziru bi se dalo o Ploju mnogo pisati.

V narodnem oziru nam je to ministrstvo nevarno po Deršati, v krščanskem oziru pa je postalo mnogo ugodnejše, ker sta vstopila dr. Ebenhoch in Gesman.

Dr. Dečko in volitev.

Deželni poslanec dr. Dečko je tako bolan, da se je morala razpisati nadomestna volitev za deželni zbor, v kojem je dr. Dečko zastopal kmečke občine okraja Celje-Vransko-Gornjigrad-Laško-Smarje-Konjice. Volitev se vrši dne 23. januarja, in ako bi bila potrebna ožja volitev, dne 27. januarja.

Zupani bodo sedaj dobili nalog, da sestavijo volilne imenike. Kadar bodo pristojna okrajna glavarstva pregledala zapisnike, se bodo predložili v vpogled volilcem. Zupane prosimo, da skrbno sestavijo volilne imenike, posebno da ne pregledajo nobenega pristaša Slovenske kmečke zveze, volilce pa že danes opozarjamo, da gredo pregledat volilne imenike, kadar bodo razpoloženi. Kmečka zveza je v vseh sodnih okrajih tega volilnega okoliša organizirana, in naloga teh okrajnih odborov naj bo, da postavijo v vsaki vasi zaupnika, ki bo pazil, kedaj se razpoložijo volilni imeniki, jih pregledal ter izvršil potrebne reklamacije.

Volili bodo glasom volilne pravice samo isti, ki plačujejo 10 K direktnega davka, nadalje duhovniki, državni in deželni uradniki, doktorji.

Vsaka občina, ki ima čez 400 prebivalcev, je volilni kraj. V zelo razsežnih občinah se lahko doseže, da je več volišč, če se občina obrne na namestništvo.

Za volilno dobo v deželni zbor veljajo vse postavbe v varstvo zborovanj in za svobodo volitev, kakor pri državnoborskih volitvah.

Slovenska kmečka zveza bo samoumevno stopila v volilni boj. Kdo bo postavljen kandidatom, o tem bodo odločili pristaši Slovenske kmečke zveze iz volilnega okoliša.

Veliko pritožb se je slišalo zaradi šole, zaradi šolskih zamud, zaradi počitnic, zaradi lovške postave, reguliranja rek itd. Sedaj je čas, da kmečko ljudstvo izvoli svojega prijatelja, ne pa hlapca liberalnih učiteljev.

Podlistek

Roparji v Ussatski jami.

Francoška povest.

(Koniec.)

Naglo je prijel polkovnik s tretjo četo. Bil je visok, suh, trdih potez. Vsa njegova zunanost je pričala, da je videl in bil mnogo bojev. In ker je bil varen težavnih ekspedicij, si je mislil, da bo lov roparjev le igrača, nevredna resnega vojaka. Toda ko je zaslišal raport stražarčega podčastnika, se je stemnilo njegovo lice.

Nemirno je hodil pred vhodom. Ko ni bilo po preteku cele ure nobenega glasu iz jame, je ukazal polkovnik vojaku, da naj leze v luknjo. On sam mu je sledil za petami. Vojaki so videli še ostroge na črevljih polkovnika.

Ustavil se je. . . Slišal se je njegov klic, na katerega ni odgovarjal nikdo. . . Naglo se je pomikal polkovnik nazaj — smrtno blede bil, ko je vstal. . .

Pošljite po dva zidarja v Taraskon, je rekel s čudno izpremenjenim glasom svojemu častniku. Naj prideta z orodjem in malto.

Prestrašeni so slišali vojaki te besede. Kri se je strčila, lasje so vstajali. . . Njih nesrečni tovariši so tedaj izgubljeni!

Zidarja sta prišla. Polkovnik, ki je hodil kakor teman oblak pred vhodom, jih ni pogledal. Nobeden od vojakov se ga ni upal sedaj nagovoriti. Polkovnik je čakal do večera. Ko ni bilo ves dan nobenega znaka življenja iz jame, je mignil zidarjem. Ozka odprtina je bila, skoro zazidana.

Dvajset mož je ostalo na straži pred jamo, do stanovanja polkovnika so bili razstavljeni.

Oblak se je vlegel na Taraskon. Polkovnik in vojaki, meščani in kmetje, vsi so vzdihovali pod težko moro tega dogodka — vsi so pričakovali.

Preteklo je tri dni. Jutro četrtega je našel davkar v Foixu blagajno tlavkarje odprto. Mesto polnih vrečic je našel v blagajni listek z besedami:

Pozdrav roparjev iz Ussatske jame!

S to novico se je razširil nov strah po okolici. Praznovorni ljudje so si izmišljevali vsakovrstne bajke.

Polkovnik je trdil, da je edini vzrok roparske prostosti ta, da vedo za drug, ljudem neznan izhod iz jame, in preiskoval je skrbno vsako skalo, vsako jamico po gori. Sledu druge poti ni bilo.

Polkovnik je izpraševal stare ljudi — in res — se je spomnil pol slep, pol gluhi starček, da je hodil kot otrok po drugi poti v jame, toda to pot je zasul plaz zemlje, ki se je bil odtrgal od gore.

Dobro! je rekel polkovnik. Drugi izhod je, torej ga moramo dobiti!

Iskali so še enkrat in ker ni izdalo iskanje, roparji so pa morali vendar prej ali slej ven priti, je nastavljal poveljnik četo vojakov okoli gore. Tako so oblegali petnajst dni jame.

V tem času je bilo okrađenih par hiš v Taraskonu. Vojaki so že mrmrali nad težavno, brezslavno, službo. S kmeti so verovali vojaki, da se store roparji lahko nevidne, da imajo pri sebi moči, ki jih varujejo krogel, smrti. Poveljnik, ki ni veroval v vraže, je sumil izdajstvo.

Ussatska gora se zožuje proti severozahodu in se spušča v ozko, nedostopno dolinico. Po sredi doline teče gorski potok, v sredi potoka je kakih deset

metrov širok otočič, na njem velika skala in grmi lesnik.

Bilo je popoldan. Častnik, ki je stražil s svojim oddelkom v tistem kraju, se je uveril, da je vsak mož na svojem mestu in skočil preko par kamnov na otok v potoku.

Bil je izmučen truda, zaspan dolgega časa. Goste lesnike, ki se nosile že rdečkasto obleko, ga bodo zakrile očem vojakov, menili bodo, da jih opazuje. . .

On pa je hotel spati. Sedel je v grmovje za veliko skalo, naslonil hrbet na njo in zadremal. Grgranje vode, šepetanje grmovja mu je bila sladka pesem.

Ze je prehajal iz dremanja v trdno spanje — kar ga prebudi voltel glas, ki je prihajal iz skale. Odprl je težke veke — jih zaprl. . . Močno šumenje grmovja ga je zbudilo zopet. . .

Sedaj je zagledal glavo moža, ki se je ozirala izza skale na vse strani. . . Gotovo uverjen, da ga ne vidi nikdo, je stopil ves mož iz zemlje, se obrčal v grmovju.

Bil je oblečen kakor kmetje iz okolice. V roki je imel par šolcov. Previdno je stopil v potok, oprežno hodil časek po potoku, skrivaje se za vrbe in skale. Ko je prišel do steze, ki je vodila v Taraskon, se je napotil po njej.

Ah tako, bratci! si je mislil častnik. Previdno je stopil k skali, razgrnil grmovje in našel ozek vhod pod zemljo. . . Pohojena trava, zlomljene veje grmovja, so dokazovale, da je to toliko iskani vhod v jame.

Tisto noč je vodil sam poveljnik bataljona dve sto mož, ki so goreli želje rešiti svoje tovariše ako še žive, in če ne, maščevati njih smrt; po ozki in vijugasti poti, ki je vodila časek pod potokovo strugo

Kaj namerava učiteljstvo s poučevanjem v naravi?

Pisec učitelj Milan Vrščič (Slov. Bistrica).

Tekom lanskega šolskega leta je bilo osobito v mariborskem političnem okraju pogostoma opazovati, da je prirejalo učiteljstvo z učenci nekake izprehode na polja in travnike, v gozdove ali pa h kakim razvalinam, tovarnam, železnicam itd.; marsikdo je ugibal, kaj neki to pomeni, da vodi ta ali oni učitelj svoje učence zunaj okrog, dočim drugi vestno poučujejo v šoli.

A tako si tega ne smemo tolmačiti; tudi oni zunaj šole vrši svojo dolžnost in to še razmeroma v večji meri, kakor njegovi tovariši, ki imajo svoje učence v šolskih klopih. To je namreč poučevanje na prostem, ki je mnogo težavnejše, a tudi koristnejše od onega, ki se vrši v slabem vzduhu med štirimi stenami.

V drugih deželah je že dokaj uvedeno in je prepričanje o veliki važnosti poučevanja v naravi že vsestransko prodrla.

Prvi poskusi, ki so se vršili na nekaterih šolah mariborskega okraja pod vodstvom okrajnega šolskega nadzornika, so se izredno posrečili; učenci so sledili z napeto pozornostjo učiteljevemu predavanju ter so na vsa vprašanja izredno dobro odgovarjali.

Le na ta način pa se bo tudi ugodilo upravičeni želji, naj se bavi šola v večji meri s kmetijskim poukom; iz knjig se vsega ne moremo naučiti, zato pa le kolikor mogoče ven z učenci v pristo naravo. Pa tudi šolski vrt bi naj bil pri vsaki šoli vzorno urejen, ker tudi ta služi učiteljstvu v omenjeno svrhu.

Vsak mladolinjuba bo torej z veseljem pozdravil odredbo okrajnega šolskega sveta, vsled katere se bode uvedel odslej tak pouk redno na vseh šolah mariborskega, slovenjebistriškega in šentlenskega okraja. Nadejati se je, da se bodo i v drugih okrajih zelene Štajerske uverili o veliki vrednosti pouka v naravi ter prav kmalo sledili navedenim okrajem v tej stroki.

Dotični odlok, ki je izšel v uradnem listu mariborskega okrajnega glavarstva, se glasi:

Par. 76. stalnega šolskega in učnega reda določuje v zadnjem odstavku sledeče:

„Kolikorkrat pripuščajo razmere, naj se z učenci priredijo poučni, učni smoter pospešujoči izleti.“

Važnost te določbe je v pedagoškem, didaktičnem in higijeniškem oziru tako jasna, da se je okrajnemu šolskemu svetu zazdelo, načrtoma osnuti v tem šolskem okraju uvedbo takih izletov, poučevanja v naravi.

Ker pa je ta pouk velikemu delu prebivalstva novost, koja se mnogokod prav ne razumeva in od mnogih tudi ne odobrava, naprosijo se občinska predstojništva in krajni šolski sveti, da poučno in pojasnjujoče vplivajo na prebivalstvo. Takšen izlet ni učitelju sprehoden, tudi ne olajšava njegovega dela, temveč je nasprotno napornejše delo nego pouk v šolski sobi, in je popolnoma neopravičena misel, da prirejajo učitelji takšne šolske izlete v svojo priležnost. S tem izvršujejo le svojo dolžnost in skazujejo svojim učencem veliko dobroto. Kajti najboljši pouk je oni, ki temelji na nazornosti.

Če torej hočejo stariši, da se njihovi otroci čim največ in čim najboljše uče, morajo torej z veseljem pozdraviti uvedbo poučevanja v naravi, nikakor pa ne smejo ovirati ga.

Posebno se mora povdariti, da teh šolskih izletov ni zamenjavati s takozvanimi majnikovimi izleti, ki se prirejajo zgolj v odpočitek. Šolski sprehodi so marveč odmenjeni resnemu delu, so istakto pouk, kakor oni v šolski sobi; zagradelj bi bilo vsako motenje teh sprehodov prekršek zakona, kojega, kakor je znano, strogo kaznuje kazensko sodišče.

Da se torej to poučevanje v naravi, ki se bode sedaj uvedlo po vseh šolah v okraju, more vršiti brez vsakega motenja, naprosijo se občinska predstojništva in krajni šolski sveti prebivalstvu v prilog, da poučno vplivajo na isto in tako pospešujejo navedeni pouk.

Državni zbor.

Finančni minister dr. Korytowski je predložil državni proračun za l. 1908 ter ob tej priliki imel velik govor. Naznanil je posebno veselo novico, da je bilo l. 1906 okroglo 146 milijonov kron prebitka. V proračunu za prihodnje leto je zvišan tudi zaklad za izboljšanje kmetijskih zemljišč. Korytowski je izbo- ren finančni minister, zraven pa je tudi srečen, da vlada ravno v času, ko je v Avstrijo prišlo izredno veliko denarja. Kakor se kaže, smo bili že na višku narodnogospodarske blaginje v sedanji dobi, in prihodnja leta bodo zopet slabša. Dobro državno gospodarstvo nam je zunaj pridobilo velik ugled, posebno pa gledajo ogrski državniki zavidljivo na nas.

V državnem zboru sme vsakdo govoriti v svojem jeziku. Da pa se govori zvedo tudi zunaj zbornice, treba jih je stenografirati (brzopisno zabiležiti). V to svrhu se je potegnil Slovenski klub, da dobi- mo v državno zbornico slovenskega stenografa in določen je za ta posel vladni komisar dr. Skaberne. Zadnji petek je že bil v državnem zboru navzoč, ker je bilo pričakovati, da bo poslanec Jaklič že prišel kot govornik na vrsto, ki je javil, da hoče govoriti le slovenski. To je uvedba, za katero si je katoliški Slovenski klub dobil velike zasluge.

Poslanci socialdemokratske stranke so vložili dva nujna predloga, v katerih se pritožujejo, da so živila postala tako draga, ter zahtevajo, da se od- pro meje proti Srbiji ter da se sme uvažati preko- morskno meso. Poslanci Slovenskega kluba so takoj določili dva govornika, da bosta vložila protest ce- lega kluba in bodo seveda vsi glasovali proti so- cialdemokratskemu predlogu.

V seji dne 12. t. m. je predstavil ministrski predsednik Beck svoje nove ministre. Somišljeniki novih ministrov so jih burno pozdravljali, socialde- mokraci in češki radikaleci so jih pa grdo psovali. Le počasi je postal mir, da se je začelo zborovati. Med drugim je bil sprejet predlog, s katerim se vladi naroča, naj hitro izdela zakonski načrt, da dobivajo družine k orožnim vajam odislih ubogih rezervistov in nadomestnih rezervistov podporo.

Politični ogled.

— Trgovinska pogodba s Srbijo. Kakor vse kaže, se bodo pogajanja za ugotovitev trgovinske pogodbe naše države s srbsko kraljevino zopet razbila. Pogoje Avstro-

Ogrske Srbije nikakor neče sprejeti. Avstrija ne dovoli živine iz Srbije v Avstro-Ogrsko in tudi ne prevozní promet srbske živine preko naše države. Avstro-Ogrska zahteva nadalje, da bi srbske kladnice nadzorovali avstrijski in ogrski živinozdravniki. Potemtakem bodo najbrž poga- janja brezuspešna.

Mala politična naznanila.

Dne 7. nov. V Črnogori so bili baje pri vo- litvi v skupščino veliki nemiri. Stranka so se obde- lovale z noži in puškami. — V ogrskem državnem zboru se naduti Ogrji nič ne ozirajo na narodnostno manjšino, katero tvorijo Hrvati, Slovaki, Rumuni in Nemoi.

Dne 8. nov. Listi poročajo, da v kratkem odstopi štajerski namestnik grof Clary. Kot njegov naslednik se imenuje sekcijski načelnik iz naučnega ministrstva grof Wickenburg. — Vlada namerava predložiti državnemu zboru postavo za obdačenje avtomobilov.

Dne 9. nov. V Ausse na Zg. Štajerskem je bilo veliko zborovanje katoličanov, na katerem so ogorčeno ugovarjali proti blaženju vere v socialde- mokratskem listu „Arbeiterwille.“ — Danes je obis- kala nemška cesarjeva dvojica angleški dvor.

Dne 10. nov. V Pragi so priredili sloven- ski in češki dijaki shod, na katerem so zahtevali slovensko vseučilišče v Ljubljani. — Novi sultan maroški skuša pridobiti zase Evropejce. Poslal je pisma evropskim zastopnikom v Maroku, katerih pa isti niso sprejeli. Stari sultan je obljubil, da bo ščitil Evropejce. — V Varšovi na Ruskem so zapri- več častnikov, ki so baje izdali vojaške tajnosti Av- striji. — Ruska дума se otvori dne 14. t. m. s pre- stolnim govorom.

Dne 11. nov. Danes je cesar zaprisegel no- vo imenovane ministre. — Cesar je imenoval za na- mestnika upokojenega brambovskega ministra La- tscherja podmaršala Georgi. Pravijo, da bo Georgi imenovan za domobranskega ministra.

Dne 12. nov. Italijanski visokošolci so na Dunaji demonstrirali in zahtevali italijansko vse- učilišče v Trstu. — Cesar se namerava v četrtek, če bo lepo vreme, peljati prvikrat po bolezni iz Senbruna v dvorni grad v mesto.

Razne novice.

* Osebnosti. Pri celjskem okrajnem glavarstvu je stopil v službo g. dr. Marko Ipavc. — Sodni oficijal Franc Cenc je prestavljen iz St. Pavla v Maribor.

* Iz finančne službe. Nadpaznik finančne straže Anton Fuchs je prestavljen iz Šmarja v Šoštanj.

* Imenovanje. Računski podčastnik F. Žolgar je imenovan za kanclista pri politični ekspozituri v Mozirju.

* Šole. Na Tezni pri Mariboru se ustanovi dvorazredna ljudska šola. Nastavljeni so za stalne učitelje, oziroma učiteljice: v Braslovčah tamošnja začasna učiteljica gđ. Berta Meglič; v St. Juriju v Slov. gor. tamošnja začasna učiteljica gđ. Irena Slemenšek; v St. Lenartu v Slov. gor. g. Anton Zabukošek iz Sv. Marjete ob Pesnici; v St. Martinu pri Vurberku tamošnja začasna učiteljica gđ. Ida Cokl; v Prihovi gđ. Božena Krek iz Stranice; v Zrečah gđ. Adela Fabiani od Sv. Duha v Ločah; na okoliški šoli v Vitanju gđ. Marija Lindtner iz Dobja. Za učiteljico ženskih ročnih del v Razborju je imenovana gđ. Vida Jurko.

nizdol, se obrnila v višino in se vila strmo v goro. V globokem molku, pri slabem svitu svetilnice, so ko- rakali rahlo vojaki, mož za možem, po ozki poti. Srce vseh je bilo burno. Če se jim ne posreči priti do širjega prostora predno zaslutijo roparji neljubi obisk — se ponovi lahko drama, ki se je odigrala pri prvem vходу. Nekaj dolgih minut so hodili po nevarni stezi.

Naredila je nenaden ovinek. Zasvetila se je luč in cev puške... Velik močan ropar je stal pred vhomom ter ga zamašil s svojim obširnim truplom.

Kdo je!? je vprašal grozeče, pa ni pričakal odgovora. Vojak je hitel z nasajenim bajonetom proti njemu. Ropar je pomeril. Že se je gibal petelin — pa predno je sprožil puško, ga je že prebodel ba- jonet...

Vojaki so hiteli preko mrtvega trupla v širi- no, kjer jih je stalo lahko dvajset v vrsti. Tu so si prižgali in stopali pogumno naprej.

Razširila se je jama — zasvetili so se kap- niki ob steni v bližini — a tam naprej — v višini, v sredini, — tam je vladala tmina, — tiho, — groza...

Pa kmalu je oživela tiho pokanja smrtno- nosnih strelcev — tmino je razsvetlil blesk pogub- nosnih bliskov. Vojaki so odgovarjali temu pozd- ru... Krik se je razlegal pod veličastnim obo- kom.

Grozen, vendar krasen prizor!

Bili so boj uničenja. Ne ropar, ne vojak ni poznal usmiljenja. Pri svetu vojaških bakelj in ple- menic so grmeli strelci, krogle so se odbijale od stopa. Veliki kapniki so se trgali, padali na bojev- niki. Pok strelcev je odmeval gromče iz stotero kotov.

Trikrat toliko je bilo vojakov kakor roparjev. Ali ti so poznali vsak kot, vsako votlino, vsako pot jame. Iz nedostopnih krajev, skritih za skalami so streljali na nasprotnike. Bili so spretni strelci.

Od nevidne roke zadeti so padali vojaki. Pre- moč je prisilila vendar roparje po ljutem boju, da so bežali v čolnu preko jezera.

Vojaki za njimi. Do pasu v vodi so gazili v dežju strelcev gosto blato. Jeza nad smrtjo toliko to- varišev je podžigala poveljnika in može. V vednem boju za vsako ped zemlje so se umaknili roparji že do strmega brega, ki tvori prehod v nižjo jamo. Upali so, da se rešijo po tej poti.

Mahoma so ugasnili svoje luči in zažgali ku- pe slame, ki so bili njih ležišča. V hipu je bil višji del jame zavil v oblak črnega dima.

Za hip le so zastali vojaki v nenadni tmini, ter se dušili v nenadnem dimu. Tačas so plezali roparji urno preko strmega roba. Slama je zgorela s svetlim plamenom. Vojaki so hiteli gori. Pa ro- parjev ni bilo več, kakor senca sta izginila ravno poslednja dva v tmini.

Iz tmine pa je zabliskalo — par vojakov, ki so se nagibali čez rob, je padlo. Strel za strelom je prihajal iz te tmine, in vojak za vojakom je pa- dal...

Vojaki so se umikali — se skrivali za kap- niki ob steni. Ne oziraje se na nevarnost je pre- motril hrabri poveljnik položaj.

Deset roparjev je stalo na plošči pod robom — morda dvajset jih je splezalo iz dolenje jame po tako visoki steni, da so streljali naravnost na vo- jake. V svitu bakelj so bili vojaki v tmino zavitim roparjem zanesljiv cilj.

Poveljnik je ukazal vojakom ugasniti baklje. Nato je izbral dvajset boljših strelcev in jih potak-

nil v zaseke skalovja nad brezdom. Drugim je pa ukazal plaziti se tiho do roba, s pripravljenimi puš- kami in lestvicami.

Ko je bil vsakdo na svojem mestu, je vrgel sam poveljnik plamenico med roparje na plošči. Bliskoma je razsvetlil može, ki so se skrivali po steni nad brezdom.

V istem hipu je zagrmelo na poveljnikovo po- velje. Dvajset strelcev je zabliskalo. Mrtvi ali ran-jeni so popadali roparji raz steno v globoko, temno dno. Njih poslednji grozni krik je odmeval strašno od visokega skalnatega oboka, je budil temno, tiho jezero...

V istem hipu pa so se že spuščali neustra- šeni vojaki s hrabrim poveljnikom v dolenjo jamo. Po treh lestvah so hiteli. Roparji v nižini so jim sprejemali s strelci, z divjo kletvijo. Lestva se je pretregala. Vojaki so izginili v tmini.

Ostali pa so planili še z večjo jezo na pov- zročitelje tolike nesreče. Boj, klanje, se je nadalje- valo po prostorni dolnji jami, odmevajoč po ozkih hodnikih...

Pa polovica roparjev je ležala mrtva, nekaj jih je bilo ranjenih, drugim je pošlo streljivo. Dva- najst mož so polovili in zvezali.

Poveljnik je pregledoval jamo. Vreča žita, za- voji sukna, zaloge živeža in blaga, ki so pričale o veselem življenju roparjev, ga niso zanimale.

Nekaj drugega je iskal priletni mož z rosnim čelom. Tudi vojaki so hodili po hodnikih, med kap- niki — so izpraševali ujete tolovaje. Pa ti so zrlh v tla, so grizli konce brk in zvijali roke v tesnih vezeh.

Krik groze je klical vojake k poveljniku. Stal je ob koncu hodnika, ki vodi skozi ozko luknjo na

* **Volitve** v okrajni zastop mariborski. V dopisu o teh volitvah se je nam krivo poročalo o sestanku v Lembahu, da sta bila tudi na njem g. deželni odbornik Robič in g. dr. Rozina. Mi lojalno popravimo to vest, ker se je ta pomota zapisala po krivih zaključkih in dajemo v javnosti tema gospodoma tem rajši zadoščenje, ker nas veseli, da se izogibata sestankov Narodne stranke, ki je imela skrito svoje malo zborovanje o tej zadevi, na katerem se je sklenilo rovati proti poslancu Pišek, kakor smo osvetili v dopisu.

* **Na vseavstrijski katoliški shod** gresta iz Maribora g. stolni dekan dr. Ivan Mlakar in g. bogoslovni profesor dr. Hohnjec.

* **Nadučitelj Brinar** je na glavnem zborovanju Narodne stranke v Celju poročal o šolskem vprašanju. Pri tem se je hudo zaganjal v našo duhovščino. „Narodni List“ — torej avtentični vir — poroča o tem: „Narodna stranka ne zahteva nič več, kakor da se strogo izvaja ta zakon (namreč državni šolski zakon), nikdar ne bo pripustila, da bi imela duhovščina po krivici še večji upliv na šolo, kakor ga ima danes. Hujskanje proti šoli in učiteljstvu je duhovščini dandanes vsakdanji kruh.“ G. Brinar, vi si upate trditi, da je naši duhovščini hujskanje proti šoli in učiteljstvu vsakdanji kruh! To je pa vendar že več nego preveč. Zoper tako grdo in neosnovano obrekovanje in pavšalno sumničenje vsega slovenskega štajerskega duhovništva odločno protestiramo! Tega niste govorili kot učitelj, ampak kot strasten političen nasprotnik. In zato se ne čudite, da kot tak tudi dobite odločen odgovor. Predno še ste vi bili na svetu, in predno je še sploh bilo kaj moderne, liberalnega učiteljstva, so že slovenski duhovniki s tisto vestno in sveto skrbjo, ki jo je katoliška cerkev že od nekdaj, ko se nikdo drug ni brigal za šolo, posvečevala poduku in izobrazbi mladine, pridno delovali v šoli, ustanavljali šole in pri-nasili za izobraževanje mladine velikanske žrtve, bodisi duševne, bodisi denarne. Marsikateri izmed fistih, ki dandanašnji marširajo v prvih vrstah Narodne, veri in duhovnikom sovražne stranke, bi se še danes po pašniku, kamor tudi po svojem obnašanju spada, podil za svinjami in drugo živino, da mu ni prišla na pomoč ljudomilost in požrtvovalnost naše duhovščine. Sicer pa taki ali enaki izbruh politične strasti ne bodo slovenskega duhovništva niti za las premaknili s tistega stališča, na katerem je in na katerem mu njegova vest velevala ostati, da namreč ima pri odgoji mladine Cerkev gotovo veliko več govornikov, kakor liberalno, v jarem Narodne stranke uklenjeno učiteljstvo. Pot, po kateri hodi naša duhovščina v šolskem vprašanju, torej ni po krivici, gospodine Brinar, temveč pot pravice, zaječene nam po božjih, naravnih in tudi državnih zakonih. In kaj naj porečemo k temu, da je nadučitelj Brinar se tudi potrudil doseči teatraličen, šolski stvari zelo škodljiv efekt ter je z vprašanjem: „Kaj zasluži narodni voditelj, kateri ljudstvu pripoveduje, da učitelji ljudstvu kazni za šolske zamude narekujejo“, po poročilu „Domovine“ pri poslušalcih vzbudil burne klice: „Pasji bič!“ Mi svarimo gospode učitelje pred tako strankarsko zaslepljenostjo ter jih v imenu dobre šolske stvari prosimo, naj si vendar sami ne pletejo tistega biča, ki preti švig-niti po predznih in oholih liberalnih glavah, in ta bič je — ljudska nevolja.

* **General Vekoslav Kukovec**, ki je po prvem letu svojega poslovanja dobil prvo zvezdo ter ima upanje, da bo enkrat mogoče tudi prišel na konja in dobil ostroge, je na glavnem zboru Narodne stranke zopet slovesno zatrjeval, da ni proti veri in cerkvi. Ker se smatra za voditelja slovenskega naroda, je najbrž tudi v mislih imel vero in cerkev tega naroda — katoliško vero. Njegovo izpoved vzame na znanje. V njegov prid pa ga svarimo, če hoče ostati mož beseda, naj Vekoslava II., to je urednika Spindlerja, pošteno zgrabi za ušesa, da ne bo več v „Narodnem Listu“ priobčil tako skrajno lažnjivih ter katoliško cerkev in katoliško duhovništvo tako grdo in brezstidno sramotečih člankov, kakor „Vera ljubezni v srednjem veku.“ Sicer pa mu obljubujemo, da bomo kot dobri varuhi skrbno spremljali njegove besede in njegova dejanja, da se ne bi pregrešil „proti veri in cerkvi.“

* **G. ravnatelj Jošt** nam pošilja sledeči popravek: „P. n. uredništvo „Slovenskega Gospodar-“

prosto polje. Vojaki so hiteli tja — se stresli — in jokali.

Trupla njih tovarišev so ležala nakopičena na eni strani — na drugi njih odrezane glave. Grozen duh se je širil od oblatenih, krvavih trupel — skalovje v krogu je pordelo krvi, po jamicah so se stale strjene mlake.

S težavo je ubranil poveljnik vojakom, da niso raztrgali roparjev na kose.

In ko so jih privedli očrnjene dima, povaljane, krvave, bolj zverini kakor človeku podobne izjame, je planila čakajoča množica s kamni in koli nad nje. Kup cunj in krvi so pripeljali v Foix.

Cez tri mesece so jih obglavili —

Tako pripoveduje moj vodnik — se zamisli in vzdihne:

Bodi jim večni Bog tudi milostljiv! Skesali so se pred smrtjo, prosili ljudstvo odpuščanja! — Tako naj jim odpusti Bog, — kakor smo jim odpustili mi!

ja“, Maribor. Sklicuje se na par. 19 tiskovnega zakona, prosim, da priobčite glede na notico „G. ravnatelj Jošt“, priobčeno v št. 51. „Slovenskega Gospodarja“ od 31. t. m. pod rubriko „Razne novice“ v zakonitem roku naslednji popravek: Ni res, da sloni moje postopanje in pa snovanje na politični stranki „Narodnega Lista.“ Res pa je, da se trudim že od nekdaj delovati v splošni napredek na združnem polju brez razlike na stan in politične liste ali stranke. Ni res, da sem se odrezal, če so zahtevali po nekod v odbor novega denarnega podjetja svojega župnika: Brez črnih bomo že opravili. Res pa je, da pri snovalnih zborovanjih zadržim takih besed nikdar nisem rabil. Ni res, da delam pri snovanju denarnih zavodov iz strankarskega namena in ni res, da je to dognano. Res pa je, da v teku dolge vrste let nisem snoval nikakih strankarskih zadržim. S spoštovanjem: Franjo Jošt.“

Tako torej popravek g. Jošt! Iskati bo le treba med našimi zavédnimi naročniki človeka, ki bo temu popravku verjel! G. Jošt, vsi vaši ožji pristasi: dr. Kukovec, dr. Štiker e tutti quanti vam naj v obraz povedo, da v popravku ne govorite resnice. Zakaj ste ustanovili posojilnice v onih krajih, kjer je že obstala prej posojilnica ustanovljena od Kmečke zveze? Zakaj se je začela nečedna gonja zoper večino načelstva pri posojilnici v Poljčanah, ki ni hotela pri vaši zvezi ostati? Ko ste videli, da je celo načelstvo — izvzemši liberalnega učitelja — proti vaši Zvezi, ste dali nadzorstvu, ki je bilo liberalno, navodilo, da odstavi načelstvo. Ali se je že kaj takega zgodilo v slovenskem združništvu? Kakšni so vzroki za ta korak nadzorstva? Ali se to pravi delovati v splošni napredek združništva?

Vemo sicer dobro, kaj žene gospoda Jošta k tem popravkom. To je znani poziv v koroškem „Miru“, ki hoče vedeti, kako je z Joštovim liberalizmom. G. Jošt, znano je, da si ne upate stopiti v časnikih pred slovensko občinstvo in povedati tega, s čemur se radi bahate v zasebnih družbah po Celju, da ste namreč odločen pristal liberalne Narodne stranke. Ali nam boste poslali tudi popravek, če trdimo, da z velikimi denarnimi žrtvami podpirate delovanje bogatajca Spindlerja, s tem da podpirate njegov „Narodni List“?

Vi in vaši uslužbenci ste že trdili, da se pri združah tudi brez „črnih“ opravi. Vi si upate poslati nam popravek, ki je lepo zaviti, prav po ovinkih! Trdite namreč, da takih besed niste rabili na snovalnih zborovanjih. No, tega znabiti res niste govorili na snovalnih zborovanjih, lepše bi pa na vsak način bilo, če bi si upali popraviti, da kaj takega sploh niste govorili. Potem vam bomo postregli s par slučajem iz Istre. Kaj ne, kako daleč gre naš dobri nos?

Ali ste že naročili svojim revizorjem in drugim uradnikom, naj pri snovanju posojilnic ne hujskajo ljudi zoper duhovne, češ, da se jih ne sme sprejemati kot ude ali pa vsaj ne dati jim po več deležev! Da se to godi, vam je znano!

Pošiljajte nam veliko popravkov, pa boste še marsikaj zvedeli! Informacije naše so dobre, a liberalen združar boste ostali vendar-le! Kakor že gori rečeno, vam bomo postregli v prihodnje še s par slučajem, iz katerih se bo razvidelo, da popravljate resnico v neresnico. Malo več poguma v strankarskem prepričanju bi pa vendar morali imeti, zlasti, če ste mislili postati ravnatelj ljubljanske Hribar-Lenarčičeve Zveze slovenskih združ! Kaj bi rekli Lenarčič, Hribar in dr. Zerjav, če si niti v Ljubljani ne bi upali priznati, da ste liberalci z dušo in telesom. Sedaj jim je menda prav, da se niste mogli vglahati! Če še kaj mislite priti v Ljubljano, ne pošiljajte v svet popravkov, iz kojih odseva le strah pred koroškimi duhovni! Ako pa mislite ostati v Celju, vam pa nihče ne bo zameril ovinkarskega dela.

* **Naročnikom „Mladoslavca.“** Na razna vprašanja odgovarjamo, da dotični, ki so list prejeli, morajo list plačati, če ga tudi niso naročili. Najboljše je hitro plačati, predno dobi celo stvar odvetnik v roke.

* **Tržne vesti.** Na tržiščih vlada vedno ista tišina, ni življenja. Tendence jako krepka, jako skromne ponudbe dvigajo itak visoke cene, ki plašijo kupčijo, da si ne upa seči po blagu. Promet je tedaj jako neznan in počasen, ker ga ovirajo tudi prevozne težkoče, pomanjkanje vagonov. Kakor se glase poročila, je položaj na Ogrskem precej neugoden. Toplo, suho vreme je oviralo prej poljedelsko delo, kmetovalci niso mogli vsled suše orati in spraviti zime v zemljo, sedaj pa naenkrat je nastopil mraz, ki vsaki večer pobeli polja. Ta položaj bo tudi največ kriv, da so naša tržišča danes tako stalna in da je šla cena za toliko navzgor. Današnja draginja je postala opasna za konzum, pa tudi za malega poljedelca. Vpoštevati je treba le draginjo otrobov, koruze, sena. Nova koroza stane danes že čez 7.30 v Budimpešti. Tudi svetovna tržišča so precej napeta ter jih ne omaja veliki izvoz Severne Amerike. Amerikanci so zadnji čas spravili veliko pšenice na trg. Prede jim za denar in vsled tega so prišli z blagom na svetlo. Amerikanci sedaj prodajajo kar imajo, v prvi vrsti seveda evropske papirje. Dokaz temu je, da je angleška banka dvignila obrestno mero za 7%, katere višine ni imela skozi 30 let. Angleški je sledila francoska in nem-

ška banka. Ali bo sledila tudi Avstro-ogrška banka svojim tovarišicam, bomo slišali danes ali jutri. Na Ogrskem vlada veliko pomanjkanje denarja, ker se je avstrijski kapital umaknil. — Pšenici je promet jako neznan, ponudbe skromne, pa tudi kupcev ni. Tendence stalna. Tekom tedna si je pridobila pšenica 20 v. Tu pa tam je seveda cena za nekaj odnehala, ali v splošnem je vendarle višja. — Cena rži je jako visoka. — Oves: 8.35 do 9.20 glede na kvaliteto. Konzum sicer ne posega živahno po blagu, vsekakor pa so cene jako stalne. — Draginja drugega zrnja je pomogla seveda tudi turšici do precej visoke cene, akoravno se je turšice veliko in lepe pridelo. — Zopet višje cene pšenice so prisilile mlinarje, da so dvignili cene tudi svojim izdelkom, seveda posledica ni zostala. Ze preje se je konzum omejeval na najpotrebnejše, in danes se še bolj boji moke. Kupčija z moko je tedaj jako slaba. Ržena moka živa vedno enako živahno zanimanje, promet živahen, cena zategadelj visoka, kakor omenjeno, konzum brca in se brani vedno dražjega blaga z vsemi štirimi, ali ker ni zalog in sklepov cenejega blaga, ne pomaga nič, počasi le plača dražje. Otrobi in klajna moka primanjkuje, plačujejo se najvišje zahteve. — Svinjska mast ima živahen konzum, cena nekoliko nižja, vsled znatnejše ponudbe blaga. — Hmeljska tržišča so nespremenjena. — Živina. (Dunaj 7. t. m.) Pripeljalo se je jako veliko živine, južni kraji so slabše prišli na trg s svojo živino. Množina živine je pritiskala na cene. Plaćevalo se je za 100 kg žive teže za ogrske pitane vole 65 do 90 K, druge 62—74, krave 60—70. Svinje 68—106, pitane 100—113 v kg. žive teže (brez vžitnine).

* **Ali je to delo za naše ljudstvo.** Na shodu Narodne stranke v Celju je začel urednik Narodnega lista Spindler hujskati proti družbi sv. Mohorja in to hujskanje se sedaj po vseh liberalnih listih vrlo nadaljuje. Neizrečno duševno korist je prinesla ta družba že našemu narodu, povišala je naš ugled pri drugih narodih, in za to pač ne more biti prijatelj ljudstvu, kdor mu hoče uničiti to koristno družbo!

* **Veleučeni g. Roblek.** Državni poslanec Roblek, ki igra v državnem zboru skrajno klaverno ulogo, čutil se je na shodu Narodne stranke v Celju duševno tako zvišnega nad vsemi zborovalci, da se je povzdignil v duhu tudi nad dr. Šusteršiča in dr. Korošca ter ju po poročilu „Naroda“ imenoval bornirane, t. j. zabite. Revček Andrejček! Pogrešali smo v Narodu pri tem poročilu samo dostavek: (bučen smeh). Kako daleč zna ta človek misliti, kaže dejstvo, da je vkljub tej psovki obžaloval, da ne sedijo dr. Šusteršič, Korošec in on v enem klubu skupaj. Seveda, tako psovanje je posebno pripravno, združiti naše poslance!

* **Prijaznost „Slovenskega Gospodarja.“** „Narodni List“ pričakuje poročilo „Slov. Gosp.“ o glavnem zboru Narodne stranke ter meni, da „bo gotovo prav prijazno.“ Zakaj pa ne? Mi smo prijazni in uljudni z vsakim človekom, tudi s političnim nasprotnikom. In to je bil vzrok, da o tem zborovanju, ki je bilo 3. novembra v Celju, nismo poročali. Kar je namreč bilo dobrega v socialnem in gospodarskem programu, predloženem na tem shodu, to je le posnetek in posnemanje krščansko-socialnega programa, ki so ga veliko popolnejše izdelali katoliški shodi in ki ga veliko doslednejše in poštenejše zastopa naša Kmečka zveza. Kaj slabega pa še ni treba posebno poročati, ker je sploh vse, kar počenja in kar stori Narodna stranka na štajerskem, slabo. Ker smo prijazni, zato nočemo izraziti lastne sodbe, temveč poročamo sodbo nekega tako zvanega naprednega kmeta, ki je bil na tem shodu. Pravil je, da je bilo na zborovanju prav malo kmetov, kar se mu je čudno zdelo, kar je do zdaj veroval zatrevanju Narodne stranke, da je prava kmečka stranka. Bilo pa je tam več učiteljev, za katere je bil čas prav ugodno izbran, ker so bili v petek, soboto, nedeljo prosti šole. O Ježovnikem govoru se je izrazil, da je govoril tako slabo in surovo, da se je on sam za njega sramoval. Ali se je Ježovnik tudi kaj sramoval, tega ni povedal; samo generalom Narodne stranke je znano, ali ta dični politik Šaleške doline sploh ve, kaj je politična dostojnost. Toliko bodi „Narodnemu Listu“ v prijazen odgovor.

* **Družba duhovnikov.** Odborova seja bo v ponedeljek dne 25. novembra ob štirih popoldne.

* **„Verni“ dr. Kukovec.** Na glavnem zboru „Narodne stranke“ v Celju dne 3. t. m. je govoril „verni“ dr. Kukovec tako-le: „Nismo nasprotniki niti duhovščine niti vere... Tudi najljutejši navali nas ne bodo napravili za nasprotnike cerkve in vere.“ A sedaj pogledimo, kaj piše „Narodni List“, ki je glasilo stranke, kateri načeljuje dr. Kukovec. V št. 13. z dne 28. marca t. l. piše, „da po misijonih padajo ljudje v versko blaznost“, v ravno isti številki nadalje, „da se po spovednicah vlija strup v nedolžna srca naših kmečkih deklet.“ V št. 29. t. l. piše, da je najzlobnejše izrabljanje verskega čuta ljudstva, če se vabi ljudi na romanje v Lurd in Rim. Ko so zborovali letos v Celju dijaki, ki so zahtevali odstranitev vere iz naših šol, jih je pozdravil „verni“ dr. Kukovec; in kdo podpira dijaški list „Svoboda“, kjer se dijaki še celo hvalijo s svojim brezverskostom? Zopet isti „verni“ dr. Kukovec, ki ima hitro na razpolago denar, kadar se gre za kak brezverski namen. In sedaj si upa ta „verni“ mož še reči, da ni nasprotnik niti duhovščine, niti vere. Kdo naj to verjame? Seveda le tisti, ki še dosedaj ni poznal ovinkarstva „vernih“ pristav „Narodne stranke“

Mariborski okraj.

m Slovensko društvo v Mariboru bode imelo občni zbor v nedeljo dne 24. novembra dopoldne ob 10. uri v Narodnem domu v Mariboru. Dnevni red: